

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de gezinsvoogd van de Stichting Bureaus Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland - die in het kader van een ondertoezichtstelling aan zijn zoon was toegewezen - zich onvoldoende heeft ingespannen om ervoor te zorgen dat zijn zoon de eerder ingezette opgaande lijn in zijn behandeling weer zou (kunnen) oppakken.

In dit kader klaagt verzoeker er met name over dat de gezinsvoogd:

- zich onvoldoende heeft ingespannen om ervoor te zorgen dat zijn zoon tijdens zijn plaatsing in een justitiële jeugdinrichting onderwijs kreeg;
- zich onvoldoende heeft ingespannen om ervoor te zorgen dat zijn zoon op een andere behandelplek (bijvoorbeeld een open behandelgroep of kamertraining) dan een gesloten inrichting terecht kon;
- zich onvoldoende heeft ingespannen om ervoor te zorgen dat zijn zoon in een behandelgroep in de nabijheid van verzoekers woonplaats zou worden geplaatst.

Verder klaagt verzoeker erover dat de gezinsvoogd in de behandelrapportage slechts melding heeft gemaakt van de vijf maanden waarin het slecht met zijn zoon ging en niets heeft vermeld over de positieve ontwikkelingen in de zeven maanden daaraan voorafgaand.

Beoordeling

Algemeen

Op 23 november 2004 is een ondertoezichtstelling uitgesproken over verzoekers zoon X, geboren in 1989. Mevrouw H. van Bureau Jeugdzorg Haaglanden werd aangewezen als gezinsvoogd.

Bij vonnis van de rechtbank van 23 december 2004 is X veroordeeld tot de maatregel van plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (verder: PIJ-maatregel). Voorafgaand aan de strafzitting is een persoonlijkheidsonderzoek bij X verricht waarbij onder meer werd geconcludeerd dat X beschikte over zwakbegaafde intellectuele capaciteiten. Ter uitvoering van de PIJ-maatregel werd X geplaatst in de gesloten justitiële jeugdinrichting Den Engh in Den Dolder. Den Engh maakt gebruik van de zogenoemde sociogroepsstrategie (verder: SGS; zie Achtergrond, onder 1.). Als indirect gevolg van het rapport over de Schipholbrand werd X begin oktober 2006 overgeplaatst naar de eveneens gesloten justitiële jeugdinrichting 't Keerpunt in Cadier en Keer. Per 17 november 2006 werd X in het kader van een correctieplaatsing van in totaal vier weken geplaatst in het gesloten Forensisch centrum Teylingereind in Sassenheim. Omdat X niet terugwilde naar 't Keerpunt werd hij na afloop van deze termijn definitief overgeplaatst naar Teylingereind. In

december 2006 werd door de gezinsvoogd in samenspraak met onder andere Den Engh, geregeld dat X op 6 maart 2007 op het Orthopedagogisch Centrum Brabant (verder: OCB) kon worden geplaatst. Hier zou X op een open behandelgroep terecht komen en zou verder worden gewerkt aan zijn zelfstandigheid en terugkeer in de maatschappij.

Eind januari 2007 keerde X echter niet terug van een proefverlof waarmee hij zich onttrok aan de ondertoezichtstelling en de uitvoering van de PIJ-maatregel. Naar aanleiding hiervan verzocht Bureau Jeugdzorg de rechter om de ondertoezichtstelling tussentijds op te heffen. Dit verzoek werd ingewilligd waarmee de bemoeienis van Bureau Jeugdzorg met X ten einde kwam.

I. Ten aanzien van de klacht over het gebrek aan onderwijs

Bevindingen

1. Blijkens de gerechtelijke beschikking van 14 november 2006 heeft verzoeker tijdens de mondelinge behandeling van het verzoekschrift tot verlenging van de ondertoezichtstelling aangegeven dat hij het belangrijk vond dat er meer aandacht zou worden besteed aan de opleiding van X. Volgens verzoeker kwam dit in Den Engh namelijk onvoldoende van de grond.

In antwoord hierop verklaarde de gezinsvoogd ter zitting dat sinds kort werd gedacht aan een overplaatsing van X naar het OCB, waarbij de nadruk op onderwijs óf op werk werd gelegd.

2. In het contactjournaal dat naar aanleiding van een telefoongesprek op 6 december 2006 tussen de gezinsvoogd en een medewerker van Teylingereind is opgesteld, staat onder meer vermeld: "met X gaat het verder goed, gaat gewoon naar school."

3. In een brief van verzoeker van 14 februari 2007 aan de Onderzoeksraad voor veiligheid merkt verzoeker op dat X vijftien maanden in Den Engh heeft gezeten waar hij het praktijkdiploma lassen heeft behaald en het diploma vorkheftruckchauffeur.

4. In het contactjournaal dat naar aanleiding van een telefoongesprek op 15 februari 2007 tussen de gezinsvoogd en verzoeker is opgesteld staat onder meer het volgende:

"Hij (verzoeker; N.o.) geeft aan: ik heb gisteren even op internet gekeken en gebeld naar OCB en dat is een gesticht, met gekken. Ik wil niet dat X daarheen gaat. (...) Vader wil nieuw IQ-onderzoek. Of dat hij geplaatst wordt bij Jeugdformaat, Frankenslag. Ik geef aan: Oude IQ was 70, nieuw onderzoek kan, maar ik kan je nu voorspellen dat dit naar ik vrees nog lager gaat uitkomen, X heeft immers het afgelopen jaar geen school gehad (vervolgens gaat vader weer uit z'n dak dat X geen school gehad heeft, waarna ik uitleg dat behandeling ging om zijn gedrag en dat ze zich verder gericht hebben op stages)."

5. In reactie op de door de Nationale ombudsman in onderzoek genomen klacht liet de directeur van Bureau Jeugdzorg Haaglanden weten dat verzoekers klacht was behandeld door de klachtencommissie en dat hij zich met die uitspraak verenigde. De directeur verwees dan ook naar die uitspraak alsmede naar het ten behoeve van de beklagzitting opgestelde verweerschrift van de betrokken teamleider en gezinsvoogd.

Op de afzonderlijk door de Nationale ombudsman in onderzoek genomen klachten, ging de directeur verder niet in.

6. In het verweerschrift dat de teamleider en de gezinsvoogd op 19 juli 2007 in het kader van de interne klachtenprocedure hebben opgesteld, wordt op deze klacht van verzoeker niet ingegaan. Wel wordt daarin meer in het algemeen opgemerkt dat er in deze zaak bovenmatig veel tijd en moeite is geïnvesteerd en dat er steeds grondig en nauwkeurig te werk is gegaan.

7. In haar uitspraak van 13 augustus 2007 overweegt de Klachtencommissie onder meer dat verzoeker ten aanzien van zijn klacht dat X gebrekkig en moedwillig nalatig is begeleid, op geen enkele wijze aannemelijk heeft gemaakt dat de betrokken medewerkers verwijtbaar hebben gehandeld.

8. In reactie op het toegestuurde verslag van bevindingen liet de directeur van Bureau Jeugdzorg Haaglanden weten dat de opnemende voorziening verantwoordelijk is voor het onderwijs. Verder merkte zij op dat de uitspraak van de gezinsvoogd dat X geen school had gehad, zoals weergegeven in het contactjournaal, uit zijn verband was gelicht en in een breder kader moet worden gezien. X heeft vanzelfsprekend onderwijs genoten in Den Eng. Naast onderwijs had hij echter ook (verplichte) behandeling gehad.

Beoordeling

9. Het vereiste van bijzondere zorg houdt in dat bestuursorganen aan personen die onder hun hoede zijn geplaatst, de zorg verlenen waarvoor deze personen, vanwege die afhankelijke positie, op die bestuursorganen zijn aangewezen. In dit geval houdt het vereiste van bijzondere zorg in dat Bureau Jeugdzorg zich ervoor moet inspannen dat de jeugdige die onder zijn toezicht is gesteld een zinvolle dagbesteding heeft, ook als die jeugdige is gedetineerd.

10. Een minderjarige in Nederland heeft krachtens het IVRK en de Grondwet recht op onderwijs. Op de overheid rust dus een zorgplicht, in die zin dat het ervoor moet zorgen dat elke minderjarige in Nederland onderwijs kan volgen. Deze zorgplicht strekt zich ook uit naar minderjarigen die in een inrichting verblijven. Daarnaast geldt in Nederland voor de minderjarigen ook de verplichting tot het volgen van onderwijs. Deze verplichting is vastgelegd in de Leerplichtwet. Ter uitvoering van deze rechten en verplichtingen is in artikel 52 van de Beginselwet Justitiële Jeugdinrichting bepaald dat iedere jeugdige in een

jeugdinstelling verplicht is om onderwijs te volgen dan wel aan andere activiteiten deelneemt die bijdragen aan zijn pedagogische vorming (zie Achtergrond, onder 2.).

11. Gelet op het voorgaande stelt de Nationale ombudsman vast dat de verantwoordelijkheid voor het aanbieden van (voldoende) onderwijs en/of andere dagactiviteiten, berust bij de (directeur van de) instelling waar de minderjarige verblijft. In die gevallen waarin de in de instelling verblijvende minderjarige onder toezicht is gesteld, is Bureau Jeugdzorg (de gezinsvoogd) echter verantwoordelijk voor de begeleiding van en toezicht op de minderjarige. Dit betekent dat van een gezinsvoogd mag worden verwacht dat hij bewaakt of de minderjarige een zinvolle dagbesteding heeft, waar het volgen van onderwijs deel van kan uitmaken. In die gevallen waarin een zinvolle dagbesteding niet van de grond lijkt te komen, mag van de gezinsvoogd worden verwacht dat hij concrete actie onderneemt en zo nodig een bemiddelende rol speelt tussen de instelling en de minderjarige.

12. Uit de tijdens het onderzoek verkregen informatie is duidelijk geworden dat verzoeker zijn zorgen omtrent het volgen van onderwijs van zijn zoon in november 2006 heeft aangekaart. De vraag is nu of X tijdens zijn verblijf in de diverse instellingen een zinvolle dagbesteding heeft gehad en wat vanaf november 2006 met de zorgen hieromtrent van verzoeker is gedaan. Uit de door de gezinsvoogd opgestelde evaluatierapporten en contactjournaals wordt niet duidelijk welk onderwijs X precies wanneer heeft gevolgd. Wel valt daaruit af te leiden dat het onderwijs van X voor de gezinsvoogd in die periode kennelijk geen punt van zorg is geweest. Daar is in de regel ook geen reden voor omdat in de justitiële jeugdinstellingen waar X heeft verbleven, het volgen van onderwijs verplicht is en het onderwijs bovendien volledig deel uit maakt van het behandel/opvoedingsprogramma. Dit betekent dat X in beginsel in iedere jeugdinstelling onderwijs heeft moeten volgen. Dat dit tijdens het verblijf van X in Den Engh ook daadwerkelijk is gebeurd, is naar het oordeel van de Nationale ombudsman voldoende komen vast te staan nu verzoeker heeft aangegeven dat X in die tijd in ieder geval zijn praktijkdiploma lassen en het diploma vorkheftruckchauffeur heeft behaald. Verder wordt uit het hiervoor genoemde contactjournaal van 6 december 2006 duidelijk dat X ook in Teylingereind onderwijs heeft gevolgd. Dit alles overziend heeft de Nationale ombudsman geen reden om aan te nemen dat vanuit de instellingen onvoldoende zorg is besteed aan het onderwijs van X.

Wel acht de Nationale ombudsman het voorstelbaar dat de zorgen van verzoeker over het onderwijs van X ná november 2006 zijn toegenomen door de verschillende overplaatsingen in korte tijd. Hoewel X zich daarover kennelijk niet bij de gezinsvoogd heeft beklagd, had het naar het oordeel van de Nationale ombudsman desondanks beter geweest indien de gezinsvoogd in die periode had geprobeerd om meer zicht te krijgen op de dagbesteding van X en dit aan verzoeker had laten weten. Op die manier zou ook recht zijn gedaan aan de zorgen van verzoeker op dit punt. Nu komt uit de contactjournaals namelijk het beeld naar voren dat de gezinsvoogd zich in die periode alleen heeft

beziggehouden met de overplaatsing van X naar het OCB.

Na november 2006 heeft de gezinsvoogd op dit punt dan ook niet overeenkomstig het vereiste van bijzondere zorg gehandeld.

De onderzochte gedraging is hiermee niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van de klacht dat de gezinsvoogd zich onvoldoende heeft ingespannen om ervoor te zorgen dat verzoekers zoon op een andere plek dan een gesloten instelling en in zijn nabijheid kon worden geplaatst

Bevindingen

1. Verzoeker heeft te kennen gegeven dat hij het in eerste instantie wel eens was met de overplaatsing van X naar het OCB omdat hij dacht dat dit een kamertrainingsproject was. Volgens verzoeker heeft de gezinsvoogd dit ook zo tegen hem gezegd en was dit ter terechtzitting ook afgesproken. Verzoeker was dan ook zeer ontstemd op het moment dat hij ontdekte dat X in het OCB op een besloten leefgroep terecht zou komen. Volgens verzoeker werd de lage IQ-test van X als oneigenlijk argument gebruikt om die beslissing te rechtvaardigen. Deze IQ-test was namelijk tweeënhalve jaar oud en afgenomen op het moment dat X net uit huis was geplaatst. Verzoeker vond de uitslag van deze test dan ook niet betrouwbaar. Bovendien had verzoeker navraag gedaan bij de instelling Frankenslag in Den Haag waarbij hem was gezegd dat plaatsing van jongeren met een laag IQ en een PIJ-maatregel binnen deze instelling wel mogelijk was zodra de PIJ-maatregel ten einde was.

2. Blijkens de gerechtelijke beschikking van 14 november 2006 heeft de gezinsvoogd ter zitting van 14 november 2006 (waarbij het verzoek van Bureau Jeugdzorg tot verlenging van de ondertoezichtstelling werd behandeld), meegedeeld dat sinds kort werd gedacht aan overplaatsing van X naar een orthopedagogisch centrum in Breda, "zijnde een open instelling alwaar de nadruk ligt op ofwel onderwijs ofwel werk."

3. In de voor de beoordeling van deze klacht van belang zijnde contactjournaals staat onder meer het volgende:

- Het contactjournaal van 14 februari 2006:

"Gesprek gehad over hoe het nu verder gaat. Den Engh heeft X in twee instellingen ingeschreven, een enkeltje ... en OCB. Den Engh heeft duidelijk aangegeven dat zij niet vinden dat X nu naar huis moet omdat hij nog erg beïnvloedbaar is en dat het te vroeg is om hem thuis te laten wonen. Moeder is het hier ook wel mee eens maar zij wil wel dat haar zoon niet meer gesloten gaat. Verteld dat b.j.z. er tegenin zal gaan als X opnieuw gesloten geplaatst zal worden, hij heeft al een behandeling erop zitten en alleen gesloten

plaatsen kan gewoon niet meer."

- Het contactjournaal van 15 september 2006:

"Den Engh heeft aanmelding OCB Brabant Breda in Breda gedaan voor X, voor plaatsing op behandelgroep. Hij zou hier wss heen kunnen nadat hij klaar is in Den Engh, in april/mei 2007.

N. had destijds aanmelding bij De Bruggen gedaan, loopt dat nog? Er is volgens de orthopedagogen een groot risico op recidive bij X, als hij terug zou gaan naar ouders. Het is een jongen met ernstige beperkingen. Er is te weinig ontwikkeling geweest om hem naar huis te kunnen laten gaan na Den Engh."

- Het contactjournaal van 20 november 2006 waarin de groepsleiding van Cadier en Keer aan de gezinsvoogd meldt dat X een positieve urinetest had opgeleverd waaruit bleek dat hij had geblowd. Verder was hij stomdronken van verlof teruggekeerd en keerde hij meestal ook te laat terug. Ook gaf de groepsleiding aan dat X weinig tegelijk kon en hij impulsief handelde, waarbij hij oorzaak en gevolg niet goed overzag.

- Op 20 november 2006 hoort de gezinsvoogd van Cadier en Keer dat X betrokken is geweest bij een vechtpartij en daarom een correctieplaatsing heeft gekregen. Op 21 november 2007 hoort de gezinsvoogd dat het X vooral wordt aangerekend dat hij een jongen heeft geslagen terwijl die al werd vastgehouden door inrichtingsmedewerkers. Het impulsieve en het feit dat X geen controle over zichzelf had, wordt daarbij als zorgelijk bestempeld.

- Het contactjournaal van 23 november 2006 waarin een telefoongesprek tussen de gezinsvoogd en Teylingereind wordt weergegeven. Daaruit wordt duidelijk dat het beter gaat met X en dat hij rustiger is geworden.

- Het contactjournaal van 27 november 2006 maakt melding van het volgende telefoongesprek tussen de gezinsvoogd en vader:

"Vader wil dat X in Den Haag wordt geplaatst ipv in Breda. Ik geef aan: kan niet vanwege IQ. Dan vindt vader dat ik een nieuw IQ-onderzoek moet aanvragen."

- Uit het contactjournaal van 8 januari 2007 blijkt dat de urinetest van X na het verlof tijdens de kerstdagen goed was. Wel kwam hij terug met verhalen over "hoe lang hij was wezen stappen" en dat hij "naar de hoeren was geweest". Op dit gedrag is X aangesproken.

X mocht het weekend voor Oud en Nieuw niet op verlof; de gedragswetenschappers en de directeur van Teylingereind vonden dit te risicovol.

Die week daarop leverde X ook een positieve urinetest op, zodat zijn verlof voor 6 januari 2007 ook werd ingetrokken. Verder was het vermoeden gerezen dat X drugs mee naar binnen nam.

4. In een brief van 20 maart 2007 aan verzoeker geeft de gezinsvoogd een nadere toelichting op het voornemen van Den Engh om X naar het OCB over te plaatsen. In die brief merkt zij op dat vanuit Den Engh hiervoor als reden werd gegeven dat de relatief goede ontwikkeling in het gedrag van X, mede moest worden gezien tegen de achtergrond van zijn verblijf in de SGS-groep. Het recidiverisico werd door Den Engh hoog ingeschat als hij terug zou keren naar huis omdat hij dan waarschijnlijk spanningsvolle situaties zou opzoeken, terecht zou komen in een negatief peergroepje en terug zou vallen in delictgedrag.

Verder gaf de gezinsvoogd in die brief aan dat het OCB een instelling voor licht verstandelijk gehandicapten was. De reden dat X voor een dergelijke instelling was aangemeld, was de uitslag van zijn IQ-test. Gelet op die uitslag, alsmede gelet op de uitslag van een eerdere IQ-test uit december 2000, kwam X volgens de gezinsvoogd absoluut niet in aanmerking voor een reguliere hulpverleningsinstelling zoals Jeugdformaat. In de regio Den Haag zou X gelet op zijn IQ alleen in aanmerking kunnen komen voor plaatsing op De Bruggen. Deze instelling was volgens de gezinsvoogd echter zeer terughoudend in het plaatsen van een PIJ-jongere op een open groep. Verder gaf zij aan: "Eventueel had X misschien op de locatie van De Bruggen in Zwammerdam geplaatst kunnen worden, dit zou dan echter een besloten groep zijn, waar hij niet zomaar naar buiten kan en er strenge regels zijn. De wachttijd voor De Bruggen bedraagt daarbij één tot soms zelfs twee jaar. Ook leek Den Engh terughoudend met plaatsing in Den Haag gezien het recidiverisico."

5. In antwoord op verzoekers schriftelijke vraag waarom X geplaatst moest worden op het OCB en niet op de Frankenslag in Den Haag, gaf de teamleider van de gezinsvoogd in haar brief van 18 mei 2007 aan dat deze vraag al duidelijk was beantwoord met de brief van 11 maart 2007 (20 maart; N.o.). Wel merkte zij nog op dat binnen het OCB zou worden gewerkt aan het leren omgaan met verantwoordelijkheden en vrijheden en zou worden toegewerkt naar zelfstandigheid.

6. De klachtencommissie overwoog in zijn beslissing van 13 augustus 2007 dat het zich wat betreft de (on-)mogelijkheden om X op korte termijn te plaatsen in Noord-Brabant en niet in de Haagse regio, kon vinden in het verweer van de medewerkers van Bureau Jeugdzorg dat X gezien zijn IQ was aangewezen op een plaatsing in het L(icht)V(erstandelijk)G(ehan-dicapte)-circuit en binnen een voor X overzienbare tijd. De klachtencommissie zei het verder niet eens te zijn met de visie van verzoeker dat de hoogte van het IQ van X in belangrijke mate negatief was beïnvloed door recente gebeurtenissen in zijn leven. De klachtencommissie achtte de klacht van verzoeker dan ook ongegrond.

7. In reactie op het toegezonden verslag van bevindingen merkte de directeur van Bureau Haaglanden op dat X op het OCB in een open groep zou worden geplaatst en niet op in een besloten groep, zoals verzoeker stelt. Verder was de uitslag van de IQ-test van X één jaar oud, en niet tweeënhalf jaar oud zoals verzoeker volgens de directeur beweerde.

Beoordeling

8. Ook voor de beoordeling van dit klachtonderdeel toetst de Nationale ombudsman aan het vereiste van bijzondere zorg. In dit geval houdt het vereiste van bijzondere zorg in dat Bureau Jeugdzorg zich - binnen de mogelijkheden die het daarvoor heeft - ervoor moet inspannen dat de gedetineerde jeugdige die onder zijn toezicht is gesteld in een passende jeugdinrichting verblijft.

9. Gedurende de tenuitvoerlegging van de PIJ-maatregel vallen de jeugdigen onder de verantwoordelijkheid van de directeur van een justitiële jeugdinrichting (JJI); dit geldt zowel voor het intramurale gedeelte van de tenuitvoerlegging als voor de extramurale fase. In beginsel eindigt deze verantwoordelijkheid pas als de straf of maatregel afloopt, want dan vervalt ook de strafrechtelijke titel. De directeur van de inrichting bepaalt dan ook welke behandeling de jongere krijgt. De gezinsvoogd is verantwoordelijk voor de begeleiding en het toezicht van de jeugdige. Aan het einde van het verblijf in een JJI, dient de jongere gefaseerd te worden voorbereid op zijn terugkeer via het Scholings- en Trainingsprogramma (STP) en het proefverlof. In dit kader mag van de gezinsvoogd worden verwacht dat zij actief meewerkt aan de totstandkoming van een verblijfs- of behandelplan en - in een later stadium - zorgt voor een naadloze aansluiting tussen het verblijf in de JJI en het traject (scholing, werk en huisvesting) dat daarop volgt. De directeur van de JJI blijft echter eindverantwoordelijk voor de te nemen beslissing in het kader van een vervolgplaatsing.

10. In het geval van X is ervoor gekozen om hem in het kader van proefverlof te plaatsen in het OCB. Aan de keuze om hem daar te plaatsen, lagen verschillende redenen ten grondslag. Zo gaf Den Engh aan dat de relatief goede ontwikkeling in het gedrag van X moest worden gezien tegen de achtergrond van zijn verblijf in de SGS-groep. Een dergelijke structuur had X dus kennelijk nog nodig. Meer vrijheid op dit punt, zoals een terugkeer naar huis of naar een open instelling in zijn woonplaats, was op dat moment nog niet aan de orde omdat de kans groot werd geacht dat dit tot een terugval in zijn gedrag zou leiden waardoor het risico op delictgedrag zou toenemen. Bovendien was de duur van het behandeltraject in Den Engh te kort voor X geweest zodat het nog steeds nodig was hem intensief te begeleiden. Den Engh vond het dan ook in het belang van de verdere ontwikkeling van X om hem te plaatsen in een besloten instelling, die niet in de nabijheid van Den Haag was gelegen en waarbij hij een intensieve begeleiding zou krijgen die aansloot bij zijn ontwikkelingsniveau. Verder speelde bij de keuze voor een instelling ook de uitslag van twee IQ-testen van X een rol. Die uitslagen gaven namelijk aan dat de

cognitieve vaardigheden van X op bepaalde punten minder waren ontwikkeld.

11. Hoewel de Nationale ombudsman het met verzoeker eens is dat een IQ-test een momentopname is, waarvan de uitslag inderdaad door allerlei oorzaken zoals gezondheid, vermoeidheid en stress kan worden beïnvloed, is hij het niet met verzoeker eens dat om die reden aan dergelijke uitslagen geen enkele waarde kan worden toegekend en dat deze uitslagen dus ook geen rol hadden mogen spelen bij de keuze van een instelling. De Nationale ombudsman is namelijk van oordeel dat een dergelijke testuitslag wel een *indicatie* geeft van het ontwikkelingsniveau op een bepaald moment en de uitslag in dit geval een signaal was dat de ontwikkeling van X op bepaalde gebieden/vlakken minder was ontwikkeld. Met deze uitslag mocht dan ook rekening worden gehouden bij het bepalen van de vervolgplaatsing. Belangrijk om te benadrukken is dat deze uitslag niet de enige reden is geweest om X voor het OCB aan te melden. Ook zijn gedrag en de indruk die X bij de behandelaars en de gezinsvoogd had gewekt, speelden hierbij een rol (zie hiervóór, onder 9.). Bovendien had X zelf met de plaatsing ingestemd.

Dat de gezinsvoogd zich dus voor de plaatsing op het OCB heeft ingespannen en niet heeft geprobeerd X in een andere instelling te plaatsen, is niet onjuist geweest. Haar kan op dit punt geen enkel verwijt worden gemaakt. Integendeel, de gezinsvoogd heeft zich bovenmatig ingespannen om deze plaatsing te realiseren, zelfs ook nog nadat X niet van zijn proefverlof was teruggekeerd.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

III. Ten aanzien van de klacht over de behandelrapportage

Bevindingen

1. Op 14 november 2006 werd het verzoekschrift tot verlenging van de ondertoezichtstelling van X behandeld. Voorafgaand aan die zitting stelde de gezinsvoogd een behandelrapportage op. Verzoeker verwijt de gezinsvoogd dat zij in deze behandelrapportage slechts heeft gerapporteerd over de laatste vijf maanden van de behandeling van X. Volgens verzoeker geeft dit een vertekend beeld omdat het in die maanden niet goed ging met X terwijl het de daaraan voorafgaande zeven maanden juist wel goed ging met hem. In de rapportage zou dan ook ten onrechte het beeld worden geschetst dat X niets had bijgeleerd en geen onderwijs had gevolgd. F. werd volgens verzoeker "de grond in geschreven".

2. In het verweerschrift naar de klachtencommissie hebben de teamleider en de gezinsvoogd opgemerkt dat het verwijt van verzoeker niet juist is. Bij de door haar opgestelde evaluatierapportage heeft de gezinsvoogd gebruik gemaakt van de door haar (zowel mondeling als schriftelijke) verkregen informatie betreffende de voorgaande twaalf maanden.

3. In het contactjournaal van 22 september 2006 staat onder meer het volgende:

"Vader belde op hoge poten op, was in het begin zeer kwaad over het hulpverleningsplan wat volgens hem niet klopte en ook over ons verzoek tot verlenging van de OTS. (...) Vader

vond mijn verslag niet volledig en eenzijdig. Vader vond mijn verslag te negatief. Aangegeven dat ik mijn verslag heb gebaseerd op de voor mij beschikbare rapportage, met name informatie van Den Engh (die niet zo positief zijn over X) en gesprek met X zelf. Vaders mening staat er inderdaad niet in, vader kwam immers niet op de afspraak met mij en wilde verder niet met mij praten. (...) Vader wil dat ik schrijf hoe goed X het allemaal deed op zijn stage. Ik vraag de naam en tel.nr. van de stage en zeg toe dat ik hiermee contact zal opnemen."

4. Blijkens het contactjournaal van 26 september 2006 heeft de gezinsvoogd het hulpverleningsplan en de evaluatierapportage aangepast en het contact dat zij inmiddels met het stageadres had gehad, daarin verwerkt.

Beoordeling

5. Het vereiste van administratieve nauwkeurigheid houdt in dat bestuursorganen secuur werken. Dit betekent dat door de overheidsinstantie verstrekte informatie volledig, waarheidsgetrouw en duidelijk moet zijn. Bovendien moet de informatie relevant zijn voor het doel waarvoor het wordt opgevraagd.

6. De lezing van verzoeker dat de gezinsvoogd slechts over een periode van vijf maanden over de voortgang van X heeft gerapporteerd, is door het Bureau Jeugdzorg als onjuist afgedaan. Verzoeker heeft op deze stelling van het Bureau Jeugdzorg verder niet meer gereageerd. Ook heeft hij de betreffende behandelrapportage niet overgelegd. Nu ook de rechter zich ter zitting kennelijk voldoende over de voorliggende behandelperiode van X achtte voorgelicht om een beslissing over de ondertoezichtstelling te nemen, acht de Nationale ombudsman het niet aannemelijk dat de gezinsvoogd een onvolledige behandelrapportage heeft opgesteld.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Stichting Bureau Jeugdzorg Haaglanden/ Zuid-Holland te Den Haag, is gegrond ten aanzien van:

- het zich na november 2006 niet voldoende op de hoogte stellen van de dagbesteding van X, wegens schending van het vereiste van bijzondere zorg.

De klacht is niet gegrond ten aanzien van:

- het zich onvoldoende inspannen om verzoekers zoon in een andere instelling dan het OCB te krijgen;
- de onvolledige behandelrapportage.

Onderzoek

Op 12 september 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer R. te 's-Gravenhage, met een klacht over een gedraging van de Stichting Bureau Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland te Den Haag.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van het bestuur van de Stichting Bureaus Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het bestuur verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Noch verzoeker noch het bestuurslid van de Stichting Bureau Jeugdzorg gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

- De brief van verzoeker van 14 februari 2007 aan de Onderzoeksraad voor veiligheid;
- De brief (met bijlagen) van verzoeker van 26 april 2007 aan de Nationale ombudsman;
- De brief (met bijlagen) van verzoeker van 8 mei 2007 aan de Nationale ombudsman;
- De brief (met bijlagen) van verzoeker van 28 mei 2007 aan de Onderzoeksraad voor veiligheid;
- De brief (met bijlagen) van verzoeker van 30 juli 2007 aan de Onderzoeksraad voor veiligheid;
- Het verzoekschrift van 10 september 2007 aan de Nationale ombudsman;

- De reactie van het Bureau Jeugdzorg Haaglanden van 1 februari 2008;
- De brief van Bureau Jeugdzorg Haaglanden van 5 juni 2008 met bijlagen.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. De Sociogroepsstrategie van Den Engh:

"De jongens voelen zich verbonden met hun leeftijdgenoten en het dynamische hier-en-nu. Hun behoefte tot sociale betrokkenheid bij leeftijdgenoten vormt de kern van de SocioGroepsStrategie. Door middel van de gerichte activiteitenprogramma's maken de jongens zich positieve waarden en sociale normen eigen. Zij komen tot zelfstandige taakuitvoering, het dragen van verantwoordelijkheden en ontwikkelen een realiseerbaar toekomstperspectief.

Binnen het opvoedingsprogramma is het onderwijs volledig verweven. De eisen die daaraan gesteld worden zijn in overeenstemming met de normen van OC&W en worden regelmatig getoetst.

Een groep bestaat uit elf tot dertien jongens die tegelijkertijd worden opgenomen. Iedere jongen doorloopt aanvankelijk hetzelfde programma. De nadruk ligt, zeker in de beginfase, op de groep en niet op het individu. De leefgroep is een 'socio-groep'. De activiteiten staan centraal -men is bij elkaar om een taak uit te voeren- en niet de onderlinge relaties zoals in een 'psyche-groep' het geval is."

Onderwijs

2.1. Artikel 23 van de Grondwet:

- "1. Het onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg der regering.
2. Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezicht van de overheid en, voor wat bij de wet aangewezen vormen van onderwijs betreft, het onderzoek naar de bekwaamheid en de zedelijkheid van hen die onderwijs geven, een en ander bij de wet te regelen.
3. Het openbaar onderwijs wordt, met eerbiediging van ieders godsdienst of levensovertuiging, bij de wet geregeld.
4. In elke gemeente wordt van overheidswege voldoende openbaar algemeen vormend lager onderwijs gegeven in een genoegzaam aantal openbare scholen. Volgens bij de wet

te stellen regels kan afwijking van deze bepaling worden toegelaten, mits tot het ontvangen van zodanig onderwijs gelegenheid wordt gegeven, al dan niet in een openbare school.

5. De eisen van deugdelijkheid, aan het geheel of ten dele uit de openbare kas te bekostigen onderwijs te stellen, worden bij de wet geregeld, met inachtneming, voor zover het bijzonder onderwijs betreft, van de vrijheid van richting.

6. Deze eisen worden voor het algemeen vormend lager onderwijs zodanig geregeld, dat de deugdelijkheid van het geheel uit de openbare kas bekostigd bijzonder onderwijs en van het openbaar onderwijs even afdoende wordt gewaarborgd. Bij die regeling wordt met name de vrijheid van het bijzonder onderwijs betreffende de keuze der leermiddelen en de aanstelling der onderwijzers geëerbiedigd.

7. Het bijzonder algemeen vormend lager onderwijs, dat aan de bij de wet te stellen voorwaarden voldoet, wordt naar dezelfde maatstaf als het openbaar onderwijs uit de openbare kas bekostigd. De wet stelt de voorwaarden vast, waarop voor het bijzonder algemeen vormend middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs bijdragen uit de openbare kas worden verleend.

8. De regering doet jaarlijks van de staat van het onderwijs verslag aan de Staten-Generaal."

2.2. Leerplichtwet:

Artikel 2, eerste lid:

"1. Degene die het gezag over een jongere uitoefent, en degene die zich met de feitelijke verzorging van een jongere heeft belast, zijn verplicht overeenkomstig de bepalingen van deze wet te zorgen, dat de jongere als leerling van een school staat ingeschreven en deze school na inschrijving geregeld bezoekt. Bij de inschrijving wordt een van overheidswege verstrekt document of een bewijs van uitschrijving van een andere school overgelegd waarop de gegevens van de jongere betreffende zijn geslachtsnaam, voorletters, geboortedatum, geslacht en sociaal-fiscaalnummer of bij gebreke daarvan zo mogelijk zijn onderwijsnummer zijn vermeld. Indien de in de eerste volzin bedoelde personen bij de inschrijving aannemelijk hebben gemaakt dat zij geen sociaal-fiscaalnummer of onderwijsnummer van de jongere kunnen overleggen, leggen zij het sociaal-fiscaalnummer of onderwijsnummer van de jongere over aan de school zodra zij daarvan kennis hebben verkregen."

Artikel 3:

"1. De verplichting om te zorgen, dat een jongere als leerling van een school staat ingeschreven, begint op de eerste schooldag van de maand volgende op die waarin de jongere de leeftijd van vijf jaar bereikt, en eindigt:

- a. aan het einde van het schooljaar na afloop waarvan de jongere ten minste twaalf volledige schooljaren een of meer scholen heeft bezocht;
 - b. aan het einde van het schooljaar waarin de jongere de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt.
2. Een jongere die een basisschool in minder dan acht schooljaren heeft doorlopen, wordt voor de toepassing van het eerste lid onder a geacht reeds acht schooljaren een school te hebben bezocht."

2.3. Artikel 52 van de Beginselwet Justitiële Jeugdinstelling

"1. De jeugdige is verplicht tot het volgen van onderwijs dan wel tot het deelnemen aan andere activiteiten in het kader van zijn pedagogische vorming.

2. In het voor de jeugdige opgestelde verblijfs- of behandelplan wordt opgenomen welk onderwijs hij volgt of aan welke activiteiten in het kader van zijn pedagogische vorming hij deelneemt. Bij de keuze daarvan worden de mate van beveiliging van de instelling of de afdeling en het voor de jeugdige geldende stelsel van vrijheden in acht genomen, en wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met redelijke wensen van de jeugdige, alsmede met die van zijn ouders of voogd, stiefouder of pleegouders.

3. De directeur draagt zorg voor de beschikbaarheid van onderwijs en andere activiteiten in het kader van de pedagogische vorming, alsmede voor de voorziening daarin door daarvoor in aanmerking komende functionarissen."